Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 36

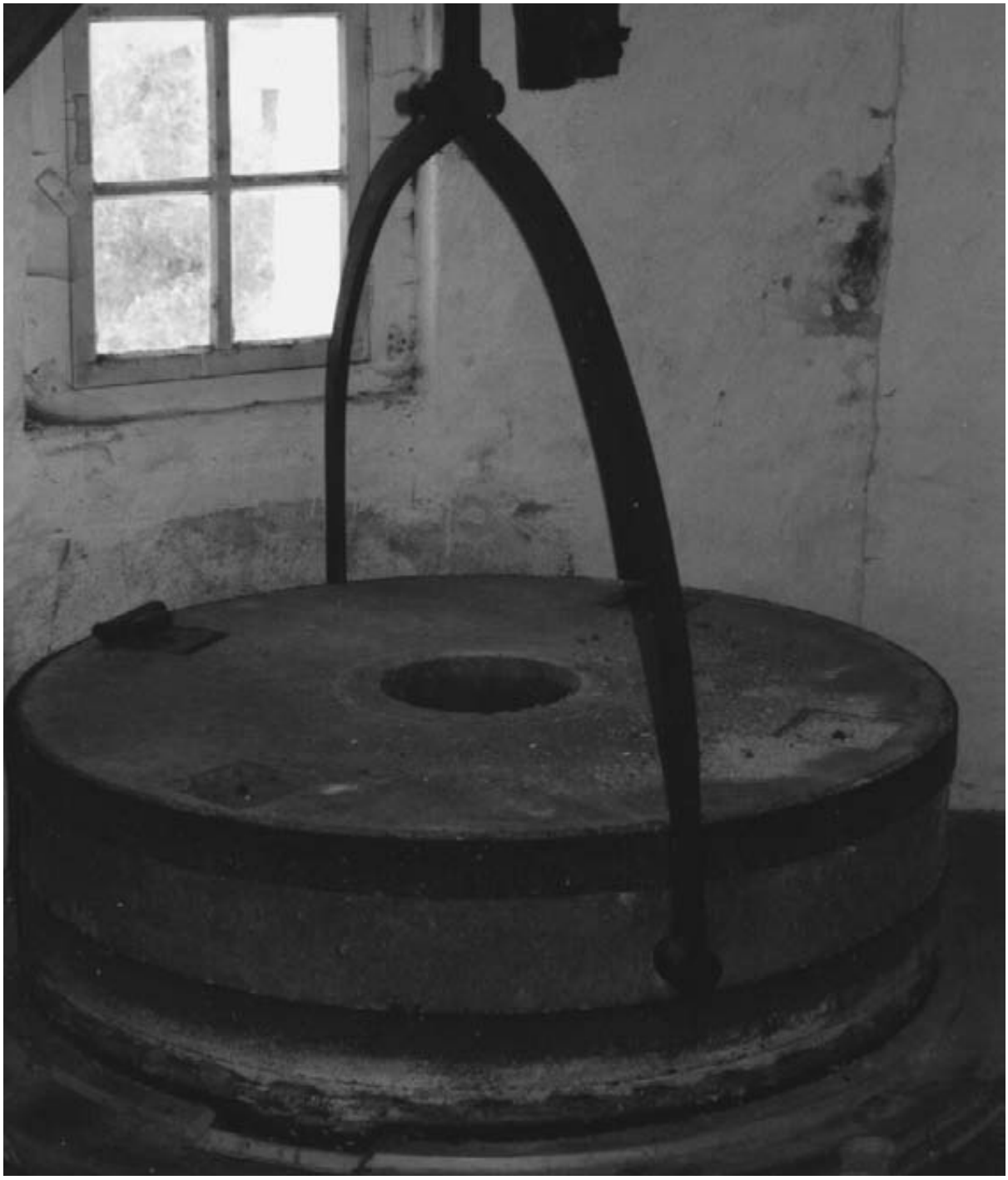

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

BESTUUR

VOORZITTER	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER
SECRETARIS	Don Werts	Straatkantseweg 28
	Tel. 0485-322460	5443 NC HAPS
	Fax 0842-110623	E-mail: d.werts@wxs.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks	De Vang 20
	Tel. 0485-322872	5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Frits Harteman	Bilderbeekstraat 23
	Tel. 0485-572271	5831 CW BOXMEER
	Hans Heijs	Bilderbeekstraat 26
	Tel. 0485-571463	5831 CX BOXMEER

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 0485-371622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460 Fax 0842-110623 GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313647 *Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen*	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK

BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

DE MOLENVRIEND 36

Colofon

Jaargang 14, nummer 1, januari 1998, verschenen in mei 1998.
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is ƒ 20,-.
Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging. De Molenvriend is een advertentie-medium.

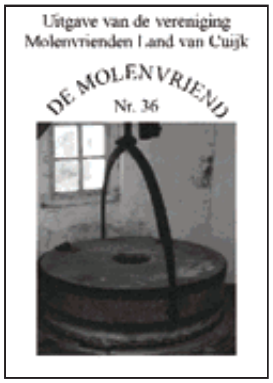

REDACTIE	*Frits Harteman* *Don Werts*	*Ben Verheijen*
REDACTIEADRES	*Bilderbeekstraat 23*	*5831 CW BOXMEER*
VERDER WERKTE(N) MEE	*Robbert Verkerk*	
ILLUSTRATIES	*Frits Harteman, A. Linders & Robbert Verkerk*	
VOORPAGINA	*Het ontmantelde steenkoppel van de "Martinus" te Beugen (foto F. Harteman).*	

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**

pagina 3 **In dit nummer**

Van de Redactie

pagina 4 **Mededelingen van het Bestuur**

pagina 5 **Een Dagje Kinderdijk**

een koffierijke inspectietocht langs Nederlands' beroemdste molens

door: Frits Harteman

pagina 8 **Twee-eiige Tweelingen (2)**

tweede deel van een artikel over locaties van nabijgelegen wind- en watermolens

door: Robbert Verkerk

pagina 10 **Werving van Molenaars**

verslag van een campagne ter vergroting van het regionale molenaarsbestand

door: Ben Verheijen

pagina 12 **Molenwereld**

recensie over een nieuw tijdschrift voor molenliefhebbers

door: Don Werts

pagina 14 **Bouwproject "Achter de Molen" te Rijkevoort**

een voorbeeld van een goede relatie tussen planologie en molenbiotoop

door: Ben Verheijen

pagina 16 **Molens in de Regio**

de stand van zaken omtrent onze 13 molens

door: Ben Verheijen

Van de Redactie

Het doet ons genoegen "alweer" een Molenvriend te kunnen presenteren (hetzij met enige vertraging).

De grote groep externe auteurs is deze keer met 50% gereduceerd, zodat naast de redactieleden zelf slechts één persoon een bijdrage heeft geleverd. Maar goed, het is tenminste een bijdrage van buitenaf!

Toch menen we u een gevarieerd nummer te kunnen bieden, waarbij we allereerst naar het molen-walhalla van Nederland afreizen. Vervolgens duiken we het buitenland in om onder andere in Denemarken op zoek te gaan naar plaatsen waar wind- en watermolens dicht bij elkaar staan (zoals de wind- en watermolen van ons eigen Oploo). Dit artikel is het vervolg op een eerder verschenen bijdrage in De Molenvriend nummer 30.

Verder bekijken we de actuele zaken in het Land van Cuijk, zoals de op zondag 8 maart 1998 plaatsgevonden Molendag Land van Cuijk en de werving van molenaars, die redelijk succesvol is verlopen.

Tot slot wagen we ons met een recensie eventjes op het literaire molenterrein. Onlangs is namelijk het nieuwe maandblad "Molenwereld" verschenen.

Traditionele afsluiter vormt de actuele situatie van de molens in het Land van Cuijk in de vorm van de rubriek "Molens in de Regio".

De dringende oproep tot kopij, blijft ook deze keer weer van kracht. Wij zijn benieuwd!

Mededelingen van het Bestuur

Het laatste deel van 1997 stond binnen de vereniging nog steeds in het teken van de wervingscampagne voor nieuwe, vrijwillige molenaars. De laatste cijfers wezen uit dat er drie mensen uiteindelijk zijn begonnen aan de opleiding. Op zich een lage score als men zich realiseert dat de actie wijd en zijd bekend was, getuige de vele reacties (van niet-molenaars). Toch is de actie voor herhaling vatbaar, zij het niet op al te korte termijn, daar de capaciteit van instructeurs en gastgevend molenaars ook voldoende groot moet zijn.

Begin dit jaar stond geheel in het teken van de voorbereidingen voor Molendag Land van Cuijk. Deze dag zou op zondag 8 maart gehouden worden. Persberichten moesten geschreven worden, affiches en flyers (strooifolders) moesten ontworpen en gepubliceerd worden, de Internet-site moest up-to-date gehouden worden, etc. Al met al drukke tijden voor het verenigingsbestuur. Overigens liet de kracht van de Internet-site zich nu maar weer eens al te mooi blijken. Tot op twee dagen voor aanvang deden zich wijzigingen voor in deelname van de molens, die vervolgens in enkele minuten wereldwijd beschikbaar kwamen.

De dag zelf mocht een groot succes genoemd worden. De opkomst was niet bepaald klein. Vooral collega-molenaars uit alle windstreken brachten een bezoekje aan de molens, maar ook de lokale bevolking liep uit. Het weer was redelijk. Af en toe een klein buitje, dus niet al te geschikt voor fietsers, maar wind was er volop, zij het in steeds ruimende vorm (van noordwest naar noordoost). Slechts één molen nam niet deel aan het festijn (Mill) zodat we mogen spreken van een record!

Datzelfde weekend van de Molendag Land van Cuijk was de vereniging present op de jaarvergadering van vereniging De Hollandsche Molen. Op zaterdag 7 maart organiseerde deze vereniging tijdens genoemde vergadering een molenmarkt. Aldus hadden we een stand ingericht met verkoop van onze ansichtkaarten-serie (bijna allen verkocht!) en een off-line demonstratie van onze Internet-site. Ook een succes dus!

Na afloop van Molendag Land van Cuijk op de zondag, hadden we in ons “stam-café” (inmiddels zalencentrum) een koud en warm buffet georganiseerd voor de molenaars, hun partners en leden-bezoekers. Het werd een ontzettend gezellige en lekkere avond, getuige de grote hoeveelheden eten en het nogal late tijdstip van afscheid.

Later in maart vond onze jaarlijkse, verplichte ledenvergadering plaats. Belangrijke onderwerpen waren een nieuwe bestuurssamenstelling (Ben Verheijen werd opgevolgd als voorzitter door Mari Goossens) en het afschaffen van de begunstigers. Tot dit laatste werd besloten omdat er überhaupt nog slechts een drietal begunstigers (tientjesleden) zijn en er geen nieuwe aanwas is. Het werk hiervoor (administratie en nieuwsbrief) staat aldus in geen verhouding meer! Verder werd er op deze Jaarvergadering gesproken over een plan ter distributie van maalgoed op diverse, geïnteresseerde molens. Als basis blijkt de firma Hendrix uit Heijen bereid als leverancier te gaan dienen. Gezocht wordt nog naar een ideale molenlocatie ten behoeve van de laad- en losactiviteiten.

Op financieel gebied binnen de vereniging is er ook nieuws. Zo werd er een boekhoudprogramma op de PC in gebruik genomen. De controle van de kas is nu wel heel makkelijk!

de secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Een Dagje Kinderdijk

Ben jij als vrijwillig molenaar nog nooit in Kinderdijk geweest? Met een ondertoon alsof hier sprake was van een gebrek in mijn opleiding en kennis over molens. Deze vraag die ik tot voor kort ontkennend moest beantwoorden werd mij menig keer door familieleden of kennissen gesteld, die daar uiteraard wel geweest waren. Op den duur begon dit op mijn zenuwen te werken vooral toen ik iemand tijdens een verjaardag sprak die in Kinderdijk een huisje had gehuurd incl. roeiboot en daarmee langs de molens aldaar had gevaren. Ik nam mij bij die gelegenheid voor, zodra het gelegen kwam een dagtocht naar de Alblasserwaard te maken. Maar zoals dit meestal bij voornemens gaat, het kwam er niet van. Derhalve, de vragen bleven en de antwoorden waren als vanouds.

Totdat op een goed moment de gelegenheid zich in een wel heel bijzondere vorm voordeed. Ik kon n.l. met Harry Beijk mee naar de Alblasserwaard om daar de verbrande wipmolen De Blokker te bezoeken en op een later tijdstip zou ik Paul Groen op inspectietocht langs de molens van de Overwaard mogen vergezellen. Ik zal proberen om van beide bezoeken mijn belevenissen in een kort verslag weer te geven en hoop daarmee de lezers die eveneens nimmer in Kinderdijk en omstreken zijn geweest warm te maken dit molencomplex alsnog met een bezoek te vereren, het is een hele belevenis en u zult er beslist geen spijt van hebben.

Restant wipmolen De Blokker

Op een mistige dag eind september op weg naar Kinderdijk. Via Gorinchem richting Schoonhoven kwamen we langs de Goudriaan en ter hoogte van de Westermolen in Langerak werd de weg ingeslagen naar de 4 molens van Groot- Ammers. Je kijkt vreemd op als je voor de eerste keer met een auto onder de staart van een wipmolen-de Achterlandse Molen-door moet rijden (zitten we wel goed?) om je weg te kunnen vervolgen; vervolgens onder die van een achtkant en daarna weer een wip De Graaflandse Molen. Deze molen was ons eerste doel om bekeken te worden. Op afstand lijkt het heel wat, maar als je er met je neus bovenop staat blijkt dat er aan het een en ander gesleuteld moet worden. Kijkend vanuit het bovenhuis op een nevelig landschap met grazende koeien en een zon die pogingen doet om door te breken, dacht ik bij mezelf wat ik vandaag ook nog te zien mag krijgen, deze dag kan voor mij niet meer stuk. Stel je voor, vier molens op een rij, alsof je een blik lostrekt. Dit bleek achteraf nog maar de ouverture. Langs de Gelkenes Molen en langs één van de twee nog bestaande roedenloodsen (de andere staat bij de Hoekmolen in Hei-Boeicop) werd Groot-Ammers bezocht voor een kop koffie. Vandaar ging de tocht over de Lekdijk met, waar dit in verband met de dijkverhoging nog mogelijk was, mooie uitzichten over de rivier; via Streefkerk waar de korenmolen die ook aan restauratie toe is werd gepasseerd naar Kinderdijk om daar zoals gezegd het restant van De Blokker te bezoeken.

Korenmolen te Streefkerk, momenteel in restauratie.

Over een smal pad kwamen we bij de restanten van De Blokker. Wat er nog staat is de ondertoren ontdaan van zijn bovenhuis. De restanten hiervan zijn vooralsnog opgeslagen. De toren zelf is gestraald en de diverse balken en stijlen zijn hierdoor een paar cm dunner geworden. Het scheprad en waterwiel zijn behouden maar voor de

rest is het een troosteloos gezicht en je kunt je alleen maar afvragen, hoe is zoiets mogelijk. Wat bezielt een mens om zo te handelen. Zoals wellicht bekend is de brand n.l. door een 35 jarige vrouw op 27 juli 1997 moedwillig veroorzaakt. Het is de bedoeling dat deze wip weer in oude staat wordt hersteld en hopelijk gaat dit niet te lang duren want het is geen gezicht zo'n geblakerde toren temidden van een locatie die je als molenvriend niet voor mogelijk houdt.

De resterende ondertoren van de afgebrande wipmolen "De Blokker" nabij Kinderdijk.

Staande op de ondertoren heb je een overweldigend uitzicht op de acht achtkanten van de Overwaard en de acht stenen molens van de Nederwaard die in resp. 1740 en 1738 gebouwd zijn om het water van de boezem uit te slaan op de hoge boezem, welke dienst doet als een soort reservoir om het water vandaar via een sluis te lozen op de rivier. Voor de bouw van de 8 molens in de Nederwaard werd het water via de lage boezem en een sluis bij lage waterstand op de rivier geloosd doch vanwege de stijging van het buitenwater en de alsmaar inklinkende polder werd het steed moeilijker het water op deze wijze te lozen. Een oplossing werd gevonden in het systeem van de 8 molens. Twee jaar later werd dit systeem ook toegepast voor de Overwaard. In de nabijheid van de molens van de Nederwaard staat onze wipmolen De Blokker die de polder Blokweer bemaalt en het water van deze polder opvoert in de lage boezem van de Nederwaard en zodoende als ondermolen werkzaam is. In de polder Nieuw-Lekkerland staan twee achtkanten - De Hoge Molen uit 1740 en de Kleine Molen uit 1761 die oorspronkelijk als aparte gang het water van deze polder rechtstreeks op de Lek maalde. De Hoge molen is bij de restauratie in 1966 vervijzeld en maalt nu vanaf de polder rechtstreeks op de boezem van de Overwaart en kan dus eveneens als ondermolen gezien worden. De Kleine molen heeft een rondmaal circuit gekregen. Beide molens worden tot het molencomplex van Kinderdijk gerekend. Hoewel in de zeventiger jaren het werk van de molens is overgenomen door 2 boezemgemalen die elk voorzien zijn van 3 vijzels en 3 electromotoren, worden zij niet alleen in stand gehouden om hun culturele waarde maar ook om dienst te kunnen doen in tijden van nood.

Op weg naar huis werd de Westermolen in Langerak bezocht en het daarbij gelegen oude gemaal. De molen zag er goed onderhouden uit. De diesel van het oude gemaal met scheprad bij de molen is gerestoreerd. Er is sprake geweest dat dit gebouw moest verdwijnen doch gelukkig zijn deze plannen niet doorgegaan. Het gemaal is nu vervangen door een electrisch gemaal. Tot zover het relaas over mijn bezoek aan de Alblasserwaard en Kinderdijk in het bijzonder.

De Overwaard

Het was een koude maar zonnige dag eind oktober toen de auto werd gestart voor een rit naar Kinderdijk (alweer, het kan niet op) waar zoals was afgesproken de acht met riet bedekte achtkanten, die met een gevlucht variërend van 28.40 mtr tot 29.60 mtr tot de grote jongens gerekend mogen worden, bezocht zouden worden.

Om eventuele files voor te zijn werd er extra vroeg van huis gegaan en aangezien er geen files waren kwam ik dus extra vroeg aan op het punt van afspraak, een parkeerterreintje onderaan de dijk. Tot mijn verbazing stonden er nog een man of tien te wachten. Wat zullen we nu krijgen dacht ik, dat gaat een drukke bedoeling worden. Het bleken echter vogelwachters te zijn die alle overvliegende vogels met dure en minder kostbare kijkers bekeken en

zowat lyrisch werden als er een overkwam die zij nog niet gezien hadden (net molenaars). Het was voor deze enthousiastelingen een koude bezigheid, ze stonden er al uren en koffie en warme kleding stelden hen in staat hun mooie hobby op dit vroege uur en late jaargetijde te bedrijven. Van alles wat zij zagen werd aantekening gemaakt.

Hij mag dan wel in het Utrechtse wonen en in Den Haag werkzaam zijn maar zijn Brabantse aard heeft hij nog niet verloochend, dus Paul arriveerde een kwartiertje of zo later, zodat ik net zo koud was als die vogelwachters. Paul had echter een zeer goed excuus.

Vol verwachting ging het op pad naar molen I. De molenaar heette ons van harte welkom en nodigde ons binnen voor een bakje koffie - dat zouden er veel worden op deze dag, maar dat wist ik toen nog niet. De schoenen gingen uit en werden naast de klompen en laarzen geplaatst. Later, boven in de kap konden ze weer aan. Om herhaling te voorkomen, deze ceremonie - die van koffie en schoenen - zou zich bij alle molens die wij van binnen bezochten herhalen.

Na het gebruikelijke inleidende praatje werd de molen grondig op eventuele gebreken onderzocht. Op of aanmerkingen werden op speciale checklijsten genoteerd. Op deze wijze werd een viertal molens geïnspecteerd. Tijdens het openen van een der stormluiken kwam ik weer in oog contact met het restant van De Blokker, maar nu van de andere zijde. Nadat molen I klaar was werden met behulp van de molenaar, die over een bootje met buitenboord motor beschikte, de voorwaterlopen van molens I t/m VIII onderzocht op gebreken in het metselwerk van de krimpmuren, voorfront, beschoeing alsmede de brugliggers. Het was voor mij vreemd om met een bootje in zo'n waterloop tot aan de wachtdeur te varen. Op eens hoor je een geplas en het blijkt de afvoer van de aanrecht te zijn. Een riolering is niet aanwezig. Ondanks een "hoog windje" maar een staal blauwe lucht, uit de wind vanwege de hoge rietkragen, was deze tocht een belevenis op zich. Vanaf het water heb je een totaal ander zicht op de molens.

Na de lunch op molen I werden de achterwaterlopen op dezelfde gebreken gecontroleerd. Helaas ging dit niet zo gemakkelijk. Ten eerste moest dit gebeuren met een roeiboot zonder motor, geleend van molen III en ten tweede zit er achter het krooshek een tochtscherm dat omhoog gehesen moest worden. Alles bij elkaar was dit een heel karwei waarbij nog kwam dat Paul ook moest roeien want aan mij had hij niet veel. Niets als zig-zaggen. Nadat de boot weer terug was bij molen III werd nog een bezoek gebracht aan molen IV. U raadt het al, weer koffie etc.

Tijdens dit bezoek ben ik er ook achtergekomen dat het niet allemaal rozegeur en maneschijn op zo'n molen is. Het ziet er allemaal heel mooi uit maar ieder medaille heeft zijn keerzijde, zo ook het bewonen van een molen. De winters kunnen er koud en tochtig zijn. De bereikbaarheid van de molens is moeilijk hetgeen grote problemen geeft als b.v. een ambulance nodig is. De boodschappen moeten per fiets gedaan worden, althans de auto komt niet verder dan het parkeerterreintje onder aan de dijk, ook als het regent en je zult maar in molen VIII wonen. Zo zijn er nog meer problemen. In het verleden moest bij overlijden de kist met de overledenen per boot naar de dijk gevaren worden terwijl de nabestaanden lopend over het pad volgden.

Wat de inrichting van de molens betreft, voorzover ik het heb kunnen waarnemen; het zijn juweeltjes, iedere woning is uiteraard anders, maar zij zijn knus, mooi en gezellig ingericht en bewoond door gastvrije mensen "nog een kopje koffie?" Het was al laat toen de laatste molen was bezocht. Eigenlijk moesten de waterlopen van De Blokker aan de overkant nog bekeken worden, maar gezien het late uur werd dit verschoven naar een later tijdstip.

Toen ik afscheid van Paul had genomen en op weg naar huis was zag ik de zon als een grote rode bol ondergaan. Hiermede kwam een voor mij onvergetelijke en leerzame dag ten einde; een dag, die ik iedere molenaar van harte zou willen toewensen.

Tekst en foto's: Frits Harteman

Twee-eiige Tweelingen (2)

Verhaal over water- en windmolens dicht bij elkaar gebouwd

In het nummer 30 van de Molenvriend stond een eerste artikel over de kombinaties van water- en windmolens, zoals deze voorkomt in het centrum van Oploo. In dit artikel werden verschillende voorbeelden aangehaald op het Deense schiereiland Jylland en het Deense eiland Fyn. De belofte werd gemaakt om een volgende keer de Store Bælt over te steken naar het Deense hoofdeiland Sjælland. Met dit artikel wordt die belofte ingelost.

Op Sjælland vinden we nog drie van dit soort combinaties van water- en windmolens. De eerste en llen waarschijnlijk de meest bekende zijn de Blåbæk Møller. Even te zuiden van het dorp Fakse, in het zuidoosten van Sjælland ligt aan de Fåkse Å een witte watermolen met rieten dak. De molen is ingericht als korenmolen, maar heeft in het verleden ook hout gezaagd. De molen wordt al in 1664 genoemd, en heeft zijn werk alleen verricht tot 1828. Toen werd er zo'n 200 meter ten noorden van de molen een windmolen gebouwd. De achtkante beltmolen is gedekt met schalien en uitgerust als korenmolen. De molen is, net als in Oploo, gebouwd als hulpmolen voor de watermolen. Beide molens verkeren in goede staat van onderhoud en zijn een belangrijke toeristische atractie.

De volgende combinatie in niet zo gemakkelijk te vinden. Dat komt omdat deze twee molens in een stedelijke omgeving staan, die in deze eeuw wel erg ingrijpend veranderd is. In het noorden van de stad København, door Lyngby loop de Mølleåen een slechts enkele kilometers lange beek met daarop wel 10 watermolens. Dit waren zeker niet allemaal korenmolens, maar ook papier- ijzer- en volmolens. Nog steeds zijn de fraaie gebouwen van de Lyngby Nordre Mølle, Lyngby Søndre Mølle, Stampen, en Brede Mølle een fraai voorbeeld van de verandering in het gebied van kleine watermolens naar grote industriele complexen. De molen die wij zoeken voor ons onderwerp is de Fuglevad Mølle. Van een molen op deze plaats wordt reeds melding gemaakt in 1492. In de vorige eeuw werd de molen omgebouwd tot een kunstleerfabriek, doch de turbine is nog steeds aanwezig.
In de buurt van deze molen is zo gauw geen windmolen te zien, door de hoge bomen. Achter deze bomen ligt echter het openluchtmuseum van Lyngby, een van de grootste Deense openluchtmusea, met 4 watermolens en drie windmolens. Nu is het logisch dat openluchtmusea niet meegeteld worden, omdat daar vaker wind- en watermolens voorkomen, doch aan de zuidoostkant van het museumterrein, hooguit 300 meter van de

Één van de twee-eiige tweelingen: wind- en watermolen "Grubbe Mølle" in de buurt van Faborg op het eiland Funen in Denemarken (foto Frits Harteman).

Fuglevad Mølle, staat een hoge windmolen. Deze achtkante stellingmolen, met schalien gedekt luisterd naar de naam…. “Fuglevad Mølle”en staat al op deze plaats sinds 1832. Bij de bouw van het museum had met zelfs nog het idee om deze molen af te breken, doch gelukkig is hij blijven staan en maakt dus als origineel gebouw deel uit van een verzameling overgebrachte gebouwen. De molen zelf verkeerd in redelijke staat van onderhoud, doch is helaas gesloten voor museumbezoekers. In de museumgids wordt melding gemaakt van het feit dat het vroeger normaal was om watermolens en windmolens dicht bij elkaar te bouwen. De windmolen op de heuvel, de watermolen in het dal op de beek. De museumgids bedoeld hier echter het volgende object in het museum, een uit Fyn overgehaalde watermolen en verwijst met geen woord naar de Fuglevad watermolen buiten het museum.

Een zeer mooi voorbeeld van een windmolen op een heuvel en een watermolen naast de heuvel op een beek staat in noord Sjælland bij het dorp Helsinge. Even ten zuidoosten van het dorp staat aan de beek Pølåen de witte watermolen Pibe Mølle. Op deze plaats staat al sinds de 16de eeuw een watermolen. Op de heuvel ten noorden van de molen staat een standerdmolen (mooier kan de overeenkomst met Oploo toch bijna niet). De molen is gebouwd in 1789 en domineert sinds die tijd de omgeving. De toestand van de watermolen is slecht (volledig bewoond), doch de windmolen, deel uitmakend van het plaatselijke museum, verkeert in goede staat.

Tot nu toe zijn alle voorbeelden uit Denemarken gekomen. Natuurlijk zijn er buiten Denemarken ook nog voorbeelden te vinden. West-Frankrijk met zijn grote aantal windmolens en een gigantisch aantal watermolens (alleen al in Bretagne enige duizenden) zal vele voorbeelden hebben. Zelf heb ik in West-Frankrijk alleen getijdemolens (wel of geen watermolen ??) en windmolens bezocht. Hierbij heb ik enkele voorbeelden van dubbel molens gevonden, zoals Moulin de Keriolet (Saint Philibert), Moulin de Moustoir (Locmariaquer) , Moulin du Linden (Sarzeau) en de Moulin des Oies (Belz). In landen als Portugal is het nog moeilijker om keuzes te maken. Een land met waarschijnlijk enkele duizenden windmolens en zeker meer dan 10.000 watermolens, dan kan het niet zo zijn dat de gezochte dubbel molens daar niet voorkomen. Bijvoorbeeld ten noorden van Viana de Costello staan enkele windmolens op het strand en daartussen loopt een beek met nog twee watermolens op het strand. Ten zuiden van Lissabon staan bij Barreiro vier getijdemolens en drie windmolens op een schiereiland. Twee getijdemolens en twee windmolens staan daarbij op een kleinere afstand dan in Oploo.

Maar we hoeven de zoektocht niet te staken bij de Europese grenzen. In het dorpje Water Mill op de

De molens in Water Mill op Long Island, USA (ansichtkaarten uit collectie Robbert Verkerk).

oostpunt van Long Island in de staat New York staat natuurlijk een watermolen maar op de brink (binnen 500 meter van de watermolen) staat een prachtige achtkante windmolen. Gezien het beperkte aantal windmolens in Noord Amerika moet men echter hier niet veel combinaties verwachten. Hopelijk heb ik echter wat meer duidelijkheid gegeven aan de verhalen over de beroemde “tweeling”van Oploo.

Tekst: Robbert Verkerk

Werving van Molenaars

Er komt iemand de trap naar de maalzolder opgelopen. Het is degene die een een afspraak gemaakt heeft om de Jan van Cuijk te bezoeken om inlichtingen in te winnen met betrekking tot de opleiding tot vrijwillig molenaar. Wat onwennig kijkt hij rond nadat hij zich heeft voorgesteld. Hij is een van de mensen die gereageerd hebben op onze campagne om vrijwilligers tot molenaar op te leiden om een betere bezetting van de molens te bereiken en om ook in de toekomst er van verzekerd te zijn dat de molens in het Land van Cuijk zullen blijven draaien. Wat zijn zoal de argumenten van de mensen die op de oproep reageren. Sommigen vinden het mooie monumenten welke goed onderhouden moeten worden en waar ze aan mee willen werken, anderen hebben meer vrije tijd gekregen en willen deze met een of andere hobby invullen, anderen geven te kennen het molenaarsschap een mooi beroep of bezigheid te vinden. Naast enkele jongeren zijn het doorgaans de wat oudere mensen die zogenaamd uit de de kinderen zijn, tegen de vut leeftijd aanleunen of gewoon een andere vrijetijdsbesteding zoeken. Voor werkende mensen zal het hele molengebeuren als regel in het weekend moeten plaatsvinden, hetgeen betekent dat uitslapen er wellicht niet weer bij is en het winkelen en het klussen anders georganiseerd moet worden. Daarbij is het ook verstandig de kandidaten op het hart te drukken dat ook de eventuele partner achter het hele molengebeuren moet staan en dit niet voor een korte termijn maar voor een groot aantal jaren.

De laatste lichting bestaat uit mensen die door de de derde fase van onze wervingsaktie dat laatste duuwtje kregen om toch maar eens op stap te gaan om te informeren naar het molenaarsschap. Van een nieuwe kennis kreeg ik te horen dat er een molenvereniging was die op zoek was naar molenaars en dat het volgens hem niet mee zou vallen want wie is er tegenwoordig nog molenaar? We kunnen er zeker van zijn dat onze aktie wel de aandacht heeft getrokken want praktisch iedereen de je tegenkomt heeft daar wel iets over gehoord of gelezen. Vooral de regionale bladen en de lokale televisie zijn belangrijk. Wat vertel je de mensen zoal over het molenaarsschap? Historie is ook belangrijk en daarom kan de organisatie van het Nederlandse molengebeuren belicht worden in de vorm van een verhaal over het onstaan van de De Vereniging De Hollandsche Molen, het Gilde van Vrijwillige Molenaars en ten slotte de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk. Er wordt ook duidelijk gemaakt dat onze vereniging geen molens beheert maar werkt met molens die in het algemeen bij een gemeente thuishoren en enkelen nog in particuliere handen zijn. Wij willen er zorg voor dragen dat ook in de verre toekomst de wiekendragers in onze streek in goede handen blijven en waar dan ook regelmatig mee gewerkt zal worden. Wat doe je als er geen wind is? Nou je kunt eventueel iets repareren, afstellen, studeren, bij goed weer schilderen, de molen schoonmaken, helemaal niet naar de molen gaan, wind meebrengen, of toevallige voorbijgangers laten blazen. Zoals gewoonlijk volgt hierop uiteraard enige hilariteit.

Op de tafel ligt een aangstaanjagende stapel lesmateriaal. De nieuwe molenaars-opleiding van het Gilde, Opleiding tot watermolenaar van Wiesner, Molens van Stokhuyzen, Zingende Stenen en of dat nog niet genoeg is Rond Zingende Stenen van Abelskamp. Deze laatse twee zijn overigens advies-studieboeken. We moeten toch wel veel leren. Och ja, gaandeweg valt dat nogal mee want met de opleiding zijn in het algemeen toch wel twee jaren gemoeid. Naast minimaal 150 uren praktijk moet men ook het weer tijdens de verschillende seizoenen van het jaar meemaken. Centraal in de opleiding staat een instructeur welke namens het Gilde van Vrijwillige Molenaars de praktische en vooral ook de theoretische zaken voor zijn rekening neemt. Daarnaast zijn er nog de gastgevende molenaars die meehelpen om de leerlingen eveneens praktische en eventuele theoretische zaken bij te brengen. Er zijn ook thema-bijeenkomsten waarop bepaalde aspekten van molens behandeld worden, zoals een bepaald molentype, vangsystemen, wieksystemen of het weer etc. Het is ook leerzaam om veel andere molens te bezoeken en zeker de molens welke een andere funktie hebben dan die waar je zelf op werkt.

De kennis van het weer is een appart hoodfdstuk. Binnen de molenwereld zijn er naar mijn menig maar weinig mensen die echt op de hoogte zijn van de natuurkundige grondslagen waarop het fenomeen weer gebaseerd is. Dat is ook geen

probleem, in feite is het vooral belangrijk dat men aan de hand van voorkomende verschijnselen kan bepalen want men van het weer kan verwachten en dat vooal toegespitst op voor windmolens gevaarlijke situaties. Is de opleiding doorlopen dan volgt een proef-examen afgenomen door het Gilde van Vrijwillige Molenaars en daarna het afsluitend examen waar men op moet draven voor een examencommissie van de Vereniging De Hollandsche Molen.

Aandachtig zitten de kandidaten te luisteren, voor ons is het allemaal gesneden koek, je realiseert je niet dat de leerlingen echt alles van molens en wat daar omheen speelt moeten leren en dat het molenaarsschap in feite toch veelomvattend is. En wat gaat het zoal kosten? Ja alles bij elkaar wat hier op afel ligt met daarbij nog de jaarkontributie van Het Gilde en onze eigen vereniging M
olenvrienden zal dat zo rond de tweehonderd gulden bedragen. Dan is er nog het vervoer naar de lesmolen en het eventueel car-poolen in verband met de thema-avonden welke ook wel eens in midden Brabant gehouden kunnen worden en daarbij komt nog dat er geen mogelijkheid is om de kosten te declareren.

De Jan van Cuijk wordt van binnen bekeken en het valt op de de ene mens nou eenmaal rapper is dan de andere. Hoogtevrees komt om de hoek kijken en de trappen en ladders vindt men niet altijd de makkelijkste. Ze vinden het stuk voor stuk interessant vooral de propvolle kap van de Jan van Cuijk. Het kreunen van de hanentree staat de wat meer corpulente mensen niet zozeer aan. Ze krijgen meer vertrouwen bij de mededeling dat er zelfs zwaargewichten van meer dan honder kilogram zich over deze trap naar boven gehesen hebben. Er wordt uitgelegd hoe alles werkt, wat voor houtsoorten gebruikt zijn en de verschillende vragen beantwoord. Je ziet wel dat het altijd oppassen is in molens want de wet aangaande veiligheid en arbeids-omstandighededen is hier nog niet doorgedrongen. Men vindt het geweldig, prachtige dikke balken, grote wielen en dan die geweldige houten molenas! Het zit slim in elkaar, vroeger waren ze zo stom nog niet, hoor ik iemand zeggen. Hij heeft volkomen gelijk. Zouden de molenharten al sneller gaan slaan? Dan maar weer omlaag naar de luizolder en nog even stil gestaan bij het in en uit het werk zetten, waarbij het verhaal van de neut en het malen voor de prins onvermijdelijk naar voren komt. Ze vinden het wel grappig.

Buiten is het struikelen over de kettingen, het bepalen van de windrichting en het driftig in de wind kruien. Maar rustig aan want sommigen beginnen al wat te hijgen. Moet hij helemaal recht op de wind staan ? In het algemeen is dat wel de bedoeling. Bij zogenaamde zeilslag of zeer harde wind zet men het gevlucht wel in een andere stand. Zeilslag? O, daar hebben we het wel over wanneer we zo dadelijk met het zeil bezig zijn. Het op- en afzeilen vinden ze interessant waarbij het klampen weer een echte uitdaging is. Dat lukt natuurlijk niet direkt maar allengs leer je dat vanzelf want je krijgt er echt wel de tijd voor en het is als met zoveel dingen gewoon een bepaalde slag. En eerlijk gezegd vindt ikzelf dat de ene dag het klampen mij beter afgaat dan de andere. De roedketting en de bliksemafleider worden weer aangebracht. Een bliksemafleider, is dat nodig en wat een dikke kabel? De kettingen en de pen van de kruilier worden van een slot voorzien. Ja dat is nodig want de vandalen komen ook hierboven op de molen. Binnenin wordt het steenrondsel in het spoorwiel gezet, het vangtouw binnengehaald en de gewichten van het lichttouw in de maalbak gelegd. We gaan sluiten, het is al tegen enen. Ja, ik moet ook weg, ik zou om twaaf uur een afspraak met iemand hebben, hoor ik op de maalzolder. Dus binnen enkele weken verneem ik wat jullie ermee gaan doen? Gewoon de opleiding volgen, nog eens een andere molen willen bekijken, een tijdje meelopen of toch maar geen vrijwillig molenaar worden. De luiken van de ombouw gaan dicht en de toegangsdeur op slot. Met een stapel boeken onder de arm gaat het weer huiswaarts. Zouden het dan toch nog spannende weken worden?

Tekst: Ben Verheijen

Molenwereld

nieuw tijdschrift aan de molen-horizon

In mijn directe omgeving hoor ik vaak mensen klagen over de vele abonnementen die ze menen te moeten hebben en die alles bij elkaar aardig wat geld kosten. Dit is zeer zeker het geval binnen de "molenwereld". Ga maar na ..... een beetje molenaar is lid van:

- het Gilde van Vrijwillige Molenaars (tijdens de opleiding voor het felbegeerde papiertje en daarna voor de verzekering en provinciale activiteiten die georganiseerd worden),
- van De Hollandsche Molen, want de nationale molenzaken gaan hem ook aan het hart,
- van de TIMS (The International Molinological Society), want diepere historische en technische gegevens over molens interesseert hem wel,
- van zijn lokale molenvereniging (Land van Cuijk), want ook hij wil bij dè club horen!

Ook ik behoor tot deze risico-groep en als ik mijn telebanking-programma op de PC (Girotel voor de ingewijden) laat zoeken op de boekhouding-post "Abonnementen" doet in een jaaroverzicht het totaalbedrag vrolijk mee met helaas nooit minder dan drie cijfers. Maar ja, de verleiding is ook zo groot!

Dat bleek maar al weer eens al te duidelijk najaar 1997 toen via diverse "kanalen" (ja precies, die kanalen via al die abonnementen) de aankondiging voor (alwéér) een nieuw molentijdschrift werd gedaan. Deze keer was ik snel gezwicht, want er werd van alles beloofd: een maandelijkse uitgave, minimaal de kaft in kleur, etc. etc..

Welnu, inmiddels ligt de eerste uitgave van "Molenwereld" in de bus (januari 1998) en ik moet zeggen: tot volle tevredenheid. Het is een leuk en professioneel tijdschrift geworden, vol met vele foto's, laatste molennieuwtjes uit den lande, columns, recensies, etc. Weliswaar zijn de meeste artikelen in dit eerste nummer door de redactieleden zelf geschreven, maar dit kennen we uit eigen ervaring met "De Molenvriend" en bovendien hoort dit naar mijn mening bij de eerste edities van een startend blad.

De oorsprong van het tijdschrift moet gezocht worden in het vakblad "De Molenaar" bestemd voor de mengvoederindustrie. Jarenlang bestond dit weekblad uit vaknieuws en een molenkatern met molennieuwtjes en molenpuzzels (raad waar hij staat!). In 1996 wilde dit tijdschrift stoppen met het molengebeuren en zich volledig toeleggen op de industrie! De heren Coops, Bakker en Roose, allen actief betrokken bij de totstandkoming van het molenkatern van voornoemd weekblad hebben daarop het initiatief genomen tot dit nieuwe tijdschrift "Molenwereld".

De allereerste uitgave (januari 1998) van "Molenwereld": het nieuwe maandblad voor molenminnend Nederland.

Saillant detail is overigens dat het eerste exemplaar op 15 januari jongstleden op molen "De Lelie" te Rotterdam officieel in ontvangst is genomen door minister Jorritsma, want het blijkt dat zij dochter is

van molenaar Lebbink uit Hengelo (Gelderland)!

Tot slot wat meer achtergrondinformatie over het maandblad “Molenwereld”.

- A4-formaat
- ca. 24 pagina’s en een omslag in kleur)
- uitgave van Stichting Molenwereld
  Moerdijkstraat 39, 2751 BE te Moerkapelle
- ISSN: 1387-2974

Abonnementen: ƒ 97,50 per jaar (ƒ 5,- korting voor leden van De Hollandsche Molen of het Gilde van Vrijwillige Molenaars); tel. 0566-621086 of fax 079-5931303.

Tekst: Don Werts

Met dank aan de heer M. Coops!

Molendag Land van Cuijk

Bij het ter perse gaan van deze uitgave van “De Molenvriend” zit Molendag Land van Cuijk (zondag 8 maart 1998) er al weer op! Een volledig verslag zal wellicht in een volgende uitgave aan bod komen. Gezien het succes van de dag willen we u toch enkele wetenswaardigheden over deze dag mededelen!

De opkomst was grandioos. Uit alle windstreken van Nederland kwamen de collega-molenaars en ook de lokale bevolking was op de been. Dit alles dankzij de uitgebreide aandacht in de molen-tijdschriften (“Molens”; “De Gildebrief”; “De Gelderse Molen”; etc.) en de regionale media (weekbladen, omroepen, etc.).

Het weer deze dag mocht er ook wezen! Een stevig windje die zich maar moeilijk liet pakken en tot de nodige krui-inspanningen leidde.

De deelname aan Molendag Land van Cuijk kende deze keer een record. Slechts één molen kon niet in het programma opgenomen worden (Mill).

Na afloop vond ‘s avonds een gezamenlijke maaltijd plaats voor molenaars, partners en leden van de vereniging. Het werd een lekkere en gezellige avond!

Don Werts

“Slimmerik”

In het kader van de wervingsacties voor nieuwe, vrijwillige molenaars afgelopen najaar, hebben we als bestuur een interview gegeven in een radioprogramma op de Boxmeerse Lokale Omroep Stichting (BLOS). De gespreksleider bleek ook geletterd, gezien de navolgende limmerick (geheel in overeenstemming met het thema) die hij als opening voor het gesprek gebruikte.

Draaiende molens, ‘n mooie vertoning
De molenaar is dan heel even koning
Maar dan wèl vrijwillig
Want, ‘t leven is grillig.
‘n Klap van de molen is je enige beloning!

Bouwproject “Achter de Molen” te Rijkevoort

Ruim een jaar geleden viel in de Gemeente Boxmeer de beslissing dat er in Rijkevoort een nieuwe wijk zou komen. Er speelde zich een politieke dicussie af met betrekking tot de lokatie waar deze dan gerealiseerd diende te worden. Aanvankelijk was het de bedoeling om dit midden in het dorp ter plaatse van de huidige sportvelden te doen. De sportvelden zouden dan ergens buiten het dorp aangelegd moeten worden. Uiteindelijk kwam het besluit uit de bus dat de nieuwbouw gerealiseerd zou worden op de zogenaamde lokatie “Achter de molen”, zodoende achter de windmolen Luctor et Emergo.

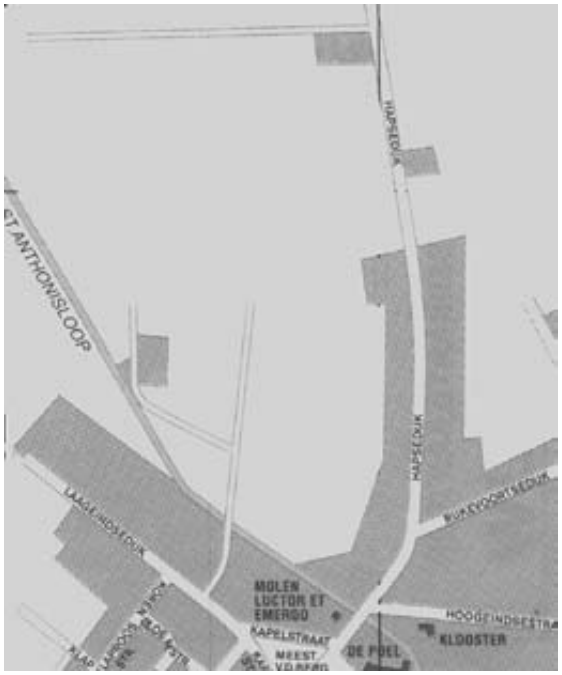

Plattegrond van het noordelijk deel van Rijkevoort. De te realiseren woningbouw is tussen de Laageindsedijk en Hapsedijk gesitueerd.

Voor molenaar Robbert Verkerk en zeker voor de biotoopwachter was dit een zeer alarmerend bericht en in naam van onze Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk is er direct een brief over deze zaak naar de gemeente Boxmeer verstuurd. Inhoudelijk handelde deze brief natuurlijk over het feit dat er bij de opzet van de nieuwe wijk rekening gehouden moest worden met de molenbiotoop, de windvang van de betrokken molen mocht niet belemmerd worden. Er werd onder andere aangegeven hoe hoog de bebouwing en beplantingen mochten zijn.

Dit schrijven werd voor een lange periode ter kennisgeving aangenomen want de gemeente Boxmeer was wellicht wat kopschuw geworden door voorgaande brieven met betrekking tot de slechte wingvang van de Rijkevoortse molen, veroorzaakt door de vele grote bomen die bij de molen staan. Bovendien moest het project natuurlijk ook nog eerst ontwikkeld worden. Ons bestuurslid Frits Harteman kwam voor een andere zaak in contact met de planoloog van het project, heer Henk Verberk uit Bomeer, waardoor de zaak “Achter de molen” weer actief werd. Het resultaat was dat wij uitgenodigd werden door de gemeente Boxmeer om deze zaak te bespreken.

Op 30 december 1997 hadden wij een bijeenkomst met de heer Henk Verberk van de gemeente Boxmeer waarbij bleek dat onze brief toch zijn werk had gedaan. Aanwezig waren Don Werts, Frits Harteman en ondergetekende van onze vereniging en was molenaar Robbert Verkerk jammergenoeg verhinderd om aan deze interessante bijeenkomst deel te nemen. In een vriendelijke sfeer werd de problematiek van de nieuwbouw besproken. De lokatie van de nieuwbouw betreft het gebied ten noorden van de Luctor et Emergo, ingesloten door de Hapsedijk en de Laageindsedijk. Het dichstbij gelegen gedeelte van de nieuwbouw komt op een afstand van ongeveer 120 meter van de molen.

Tijdens de vergadering bleek dat de door de heer Verberk berekende toegestane bouwhoogten precies overeenkwamen met de door ons berekende hoogten. In feite is dat ook wel te verwachten wanneer dezelfde basisgegevens en -formules worden gebruikt.

Het volgende is met de gemeente Boxmeer afgesproken en door de heer Verberk in een verslag van de vergadering vastgelegd. De maximale

toegestane bouwhoogte van het hele nieuwbouw-project is 6.60 meter, deze hoogte is gelijk aan de stellinghoogte van de molen. Bij de in te richten groenvoorzieningen zal binnen een straal van 200 meter gekozen worden voor boomsoorten welke niet hoger worden dan 6 tot 7 meter, bijvoorbeeld fruitbomen. Voor particuliere tuinen dient gekozen te worden voor opgaande aanplantingen welke een hoogte van 8 meter niet overschrijden.

Ter bevestiging hebben wij een brief aan de gemeente Boxmeer gericht waarin wij de afgesproken specificaties nog eens herhaald hebben. Het ligt in de bedoeling dat deze zaken meegenomen worden op de informatie-bijeen-komsten met de inwoners van Rijkevoort. Via het Boxmeers Weekblad zullen wij de zaak kunnen volgen en tijdens de nieuwbouw nagaan of de afgesproken bouwvoorwaarden worden nageleefd. Regelmatig overleg met de heer Verberk is nuttig voor het beschikken over actuele informatie en eveneens voor de instandhouding van de goede relatie met de gemeente Boxmeer.

Ben Verheijen,
biotoopwachter Land van Cuijk

Oproep

Van de heer A. Linders uit Wanroij (lid van onze vereniging) ontvingen wij een prachtige, oude molenfoto. Echter ..... niemand weet precies welke molen in het Land van Cuijk hier bedoeld wordt. Dat het een molen in het Land van Cuijk betreft, maakt de navolgende tekst duidelijk die als bijschrift bij de foto staat gepubliceerd in het boek waaruit de foto afkomstig is.

"Een Buiten-tafreel, dat uiterlijk een opwekkende impressie maakt, maar in werkelijkheid een droeve herinnering voor den geest roept. -- Foto genomen tijdens de jongste overstromingen in het Land van Cuijk; het vee wordt in allerijl in veiligheid gebracht bij den molen, een typisch oud bouwwerk die den indruk zou kunnen geven van een draaibare kast".

Wellicht bevindt zich onder de lezers iemand die opheldering kan geven omtrent de standplaats van deze standerdmolen. Wij verzoeken u in dat geval contact op te nemen met de redactie of het secretariaat (beide zie pagina 2). Bij voorbaat dank. Wellicht komen we in een volgende uitgave van "De Molenvriend" terug op deze kwestie!

Welke lezer weet waar deze standerdmolen thuis hoorde? Reacties zijn van harte welkom!

Met dank aan de heer A. Linders uit Wanroij!

Molens in de Regio

De Vooruitgang te Oeffelt

Leerlingmolenaar Bart Tonies uit Ravenstein die bij Theo de opleiding volgt is geslaagd voor het proefexamen. Het ligt in de bedoeling dat hij waarschijnlijk in maand mei van dit jaar het afsluitend examen doet. Ook onze nieuwe leerling Twan Zijlmans is bij Theo in de leer.
Op de maal- en steenzolder zijn door molenmaker Coppens de voegen uitgeslepen en zijn de muren opnieuw van voegwerk voorzien. Het karwei heeft alles bij elkaar ongeveer twee weken in beslag genomen. Het is de bedoeling dat de muren van de andere zolders te zijner tijd ook voorzien worden van nieuw voegwerk. De stichting heeft *f* 15.000 van het Prins Bernardfonds gekregen. Het ligt in de bedoeling dat dit bedrag overgeheveld wordt naar de gemeente Boxmeer als bijdrage in de kosten van deze restauratie.

De Bergzicht te Gassel

Molenmaker Beijk heeft het taatslager van de koningsspil vervangen door een kogellager. Het taatslager is bij deze molen van oudsher een probleem geweest en liep steeds droog en begon te schrapen. Het was vaak smeren en dan even een oude kam tussen de moerbalk en de draaiende koning zodat de olie erin kon lopen.
Molenaar van Haren heeft enkele oude silo´s afgebroken zodat er weer meer ruimte in de molen is ontstaan. Af en toe wordt er koren gemalen maar meestal draaien de wieken voor de prins waarbij de teller voor de subsidie ijverig meedraait.

De Stellingmolen te Katwijk

Deze molen ligt aan de rand van het projekt “De Heeswijkse Kampen aan het water”. Er is een tijdelijke brug gelegd die men over moet om per auto de molen vanaf Katwijk te kunnen bereiken. Per fiets is er nog wel een sluippad mogelijk. Men is druk bezig met het graven van waterbassins en het aanleggen van dijken. Zoals eerder aangegeven doet de Katwijkse molen nu wel aan een poldermolen denken. Door een nogal omvangrijke verbouwing in zijn woonhuis heeft molenaar Peter Simons wat minder tijd voor zijn molen. Het ligt in de bedoeling dat de kersverse gediplomeerde vrijwillige molenaar Mari Goossens met zijn leerlingen Jos Verberk uit Boxmeer en Ger Smits uit Ravenstein op gezette tijden met de Katwijkse molen gaan werken.

De Heimolen te Sint Hubert

De “hut” in de molen (op de meelzolder) is nog voor de winter gereed gekomen. De molenaars kunnen voortaan de winters comfortabel doorkomen, al dan niet in de gezellige aanwezigheid van diverse collega-molenaars. In december werd de ruimte officieel geopend in het bijzijn van diverse molenaars uit de buurt. Een staande receptie maakte de plechtigheid compleet.
Vlak voor Molendag Land van Cuijk kwam er echter een voorlopig einde aan de feestelijke stemming. Een kleine ramp kwam namelijk aan het licht. Het voeghout linksvoor bleek volledig doormidden gebroken te zijn. De ontdekking hiervan verklaarde meteen een aantal andere problemen, die al langer heersten (scheefgezakte windpeluw, alsmaar aan onderzijde aanlopende vang, etc.). Het probleem escaleerde bij het vastlopen van een wiek in de toog. Het bleek dat de windpeluw nu tè ver gezakt was!
Inmiddels hebben de firma Beijk en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg een kijkje genomen. Nu is de gemeente aan zet om de nodige financiële middelen op te hoesten. Gevreesd wordt dat dat nog wel enige maanden kan duren!

De Jan van Cuijk te Cuijk

De Jan van Cuijk wordt tegenwoordig bemand door twee molenaars want Harrie Kaak uit Gennep die op onze wervingsaktie is afgekomen volgt de opleiding tot Vrijwillig Molenaar voor de eerste 50 uren op de Cuijkse molen. Er zijn varkensvliezen gesmolten zodat de assen in de kap weer met verse reusel gesmeerd kunnen worden. Het bleek toch dat het laatste schraapsel van de oude reusel niet voldoende was om het gevlucht soepel te laten lopen want dit was zelfs bij veel wind bijna niet meer vooruit te krijgen en dat is in het algemeen niet aan de orde bij de Jan van Cuijk. De molen staat er met zijn groene omheining en nieuw

verfhuidje keurig bij. Volgens het blad Molens hebben de volgende aktiviteiten op deze molen plaatsgevonden. De vang is gerepareerd en het luiwerk is vernieuwd. Alle wielen zijn van nieuwe wiggen voorzien, de beltdeuren gerepareerd en nieuwe kruipalen aangebracht. Een nieuw stuk in de kruivloer en een vijftal nieuwe ruiten kunnen we hieraan nog toevoegen. Het is echter niet allemaal gebeurd. De beltdeuren zijn gerepareerd in juni van het afgelopen jaar voordat het grote schilderwerk van de molen begon en is alleen het bovenwiel voorzien van nieuwe wiggen. Misschien helpen de goede veronderstellingen van de mensen van de Hollandsche Molen wel om de rest van de opdracht ook uitgevoerd te krijgen?
Vandalen kwamen op het idee om de ijzeren pen van de kruilier door het plexiglas van een raampje van de maalzolder te steken. Gewoon glas breekt maar plexiglas barst. De pen stak dwars door het raam naar binnen. Het gat dat door bovengenoemde kwaadwillige lieden in het gaas van de omheining was gemaakt, is met draad weer dichtgemaakt. Ook de vernielde buis voor de afvoer van hemelwater is weer vervangen maar dat helpt niet veel want gisteren 14 februari is de afvoerbuis rechts van de toegangsdeur voor de zoveelste keer vernield.

De Korenbloem te Oploo
De watermolen te Oploo

De standerdmolen De Korenbloem wordt flink gerestaureerd en hierbij zullen het spoorwiel, het bordeshek en de trap worden vernieuwd. Het is nog niet duidelijk of de standerdkast helemaal opnieuw geschilderd zal worden. Ook op de watermolen zullen enkele reparaties uitgevoerd worden. Het ligt in de bedoeling dat de standerdmolen en de watermolen tegen boktorren behandeld worden. Men is nog bezig om uit te zoeken volgens welke methode dit zal gebeuren.

De Hoop te Beers

In december van het afgelopen jaar hebben Perry Hendriks en Ben Verheijen een bespreking gehad met de heer L. Hombergen, wethouder van de gemeente Cuijk en mevrouw Conny Willems, gemeentelijke vertegenwoordiger aangaande molenzaken. Tijdens deze bijeenkomst is het restauratieplan gepresenteerd wat door de heer Paul Groen in 1997 is opgezet. Natuurlijk kwam hoofdzakelijk de financiële kant aan de orde want de totale restauratiekosten bedragen ongeveer fl. 650.000, waarvan 70% gesubsidieerd kan worden. Dit komt neer op een subsidiebedrag van Fl. 455.000. Het resterende bedrag van Fl. 195.000 zal door de Molenstichting De Hoop via allerlei kanalen binnengehaald moeten worden. Daar er momenteel zelfs geen kleine financiële basis aanwezig is, valt het moeilijk te zeggen wanneer de daadwerkelijke restauratie aan de orde kan komen, misschien in het jaar 2002. Het restauratieplan van de Beerse molen is nog niet officieel overhandigd aan de gemeente Cuijk daar dit in een te vroeg stadium zou zijn met betrekking tot publikaties en een ongewenste verspreiding van dit plan.

De Martinus te Beugen

Het ligt in de bedoeling om de molenromp gewoon uit te voegen. Het onderzoek van wat en hoe door TNO is niet gebeurd of ligt ergens in een lade. Het heeft allemaal niets uitgehaald. Dit hele gebeuren sleept zich al ruim een jaar voort. In naam van Beijk Molenbouw heeft een voegersbedrijf het te voegen oppervlak beken en opgemeten. Het is ook de bedoeling dat de nieuwe korte schoren welke ook al een hele tijd bij de molen aanwezig zijn deel uit gaan maken van het staartwerk.

De Korenbloem te Mill

Met betrekking tot de restauratie van deze molen hebben we nog steeds geen reaktie van de heer van Kuppeveld binnengekregen. De maandelijkse tocht langs deze Korenbloem mondt steeds weer uit op het aanschouwen van een grote molen-ellende!

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Op een afstand van ongeveer 120 meter in noordelijke richting van deze molen wordt een nieuwe wijk gebouwd, het bouwproject zogenaamd “Achter de molen”. Elders in dit blad vindt men een verhandeling over deze nieuwbouw en over het overleg wat onze vereniging heeft gehad met de gemeente Boxmeer over dit projekt.

De Hamse Molen te Wanroij

De Hamse molen wordt flink onderhanden genomen. Er zal een nieuw stuk aan de kruisplaten gelast worden en steekbanden vernieuwd. Het gaande werk wordt helemaal nagezien, de staart

vastgezet en de achterbalk van de staart bedekt. Verder worden de galerijplanken vernieuwd, komen er vier nieuwe deuren en worden kruipalen vervangen. Her en der worden versleten of rotte planken vervangen. Het repareren van de dakbedekking zal ook plaatsvinden. Het ligt in de bedoeling om ook deze molen tegen boktorren te behandelen. Op 19 juli a.s. wordt het jaarlijkse oogstfeest weer rond de Hamse molen georganiseerd.

De Mariamolen te Haps

Molenaar Piet Peters is naar Milsbeek verhuisd en wij hebben begrepen dat hij afziet van het verdere molenaarsschap op de Mariamolen in Haps. Onze vereniging wil met de gemeente Cuijk nagaan hoe de zaken met deze molen geregeld kunnen worden.

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen
Lid s.w.v. Land van Cuijk
Postadres: Postbus 11, 5450 AA Mill.
Kantooradres: Bernhardstraat 13, Mill. Tel. 0485-451276, fax 454063